

Om nye projekter - og pengene bag dem

Udstillinger - det handler også om penge

De seneste omtrent syv år har Nordjyllands Historiske Museum to gange fusioneret med en række andre museer, så det i dag omfatter 14 udstillingssteder med rundt regnet 50 ansatte på fuld tid. Arbejdet med fusionerne har været omfattende og gennemgribende – bl.a. er nyt IT-system introduceret og samarbejde på tværs af gamle institutioner etableret. Men udviklingen af museet har ikke blot drejet sig om den interne organisering – tværtimod er det i samme periode lykkedes at arbejde videre med udviklingen af udstillinger og bygninger, så vores årligt mere end 100.000 besøgende også i fremtiden kan møde den væsentlige og nærværende fortælling om den nordjyske historie på netop Nordjyllands Historiske Museum.

Når sådanne projekter spiller en væsentlig rolle i udviklingen af museet, så er det på sin plads her kort at skildre en række af de større udstillings- og bygningsprojekter, der til stadighed arbejdes med – samt ikke mindst at give et indblik i den økonomi, som ligger bag disse projekter. For selvom størsteparten af de økonomiske midler skaffes af museet selv gennem eksempelvis

Fra prospekt Bymuseum Aalborg

fonde og egenfinansiering, så er kommunerne ikke uvæsentlige medspillere, når økonomien skal skrues sammen. Uden deres tilsagn om drift og medfinansiering, så fik vi aldrig fondene i spil.

De nedenfor beskrevne relativt store udstillings- og bygningsprojekter, som forhåbentlig skal realiseres de kommende 10 år, synes måske umiddelbart som mange og store, men i forhold til det ny museum ved Moesgård, Århus, til ca. 345 mio. kr. og det ny museum i hjertet af Odense til omtrent 75 mio. kr., så er vore projekter langt mindre i omfang. Vi har valgt at tilpasse vore udstillings- og byggeprojekter til Nordjyllands Historiske Museums struktur og organisation, og eftersom vi er et museum, der gennem de seneste syv år er fusioneret flere gange, har vi bevidst valgt at holde fast ved den lokale repræsentation i vores profil. Derfor er det også naturligt at bygge lokalt og nærværende.

Mange projekter små ...

Den 3. september 2008 åbnede Hendes Majestæt Dronning Margrethe den nye udstilling på Lindholm Høje Museet, og dagen var en festlig kulmination på over fem års arbejde med at rejse bygningen og efterfølgende at bygge udstillingen op. Udvidelsen af Lindholm Høje Museet er det hidtil største projekt, som Nordjyllands Historiske Museum har bundet an med, og af de omtrent 25 mio. kr., som bygning og udstilling kostede, gav Aalborg Kommune 12 mio. kr., mens museet gennem bl.a. fonde sørgede for finansiering af de resterende ca. 13 mio. kr. Hertil skal naturligvis lægges de mange årsværk, som museets medarbejdere lagde i projektering og udførelse af opgaven. Resultatet blev en af såvel fagfolk som publikum meget rost udstilling, som bl.a. har været nomineret til Den Danske Museumspris.

Det er et velfungerende og afprøvet team, som står bag museets udstillinger, og vi har tænkt os at fortsætte i samme kurs, som blev stukket ud med Lindholm Høje Museet. Løbende er flere andre større bygnings- og udstillingsprojekter således blevet sat i søen, uden at de dog endnu er afsluttede. Mellem fem til syv år for at realisere sådanne projekter er ikke ualmindeligt, og et af de projekter, der arbejdes intensivt med, er Bymuseum Aalborg. Museumsbygningen i hjertet af Aalborg, der er landets ældste museumsbygning, som endnu anvendes til sit oprindelige formål, skal omdannes til et oplevelseshus med flotte og interessante udstillinger om Aalborg bys histo-

Torvæt.
Fra prospekt Bymuseum Aalborg

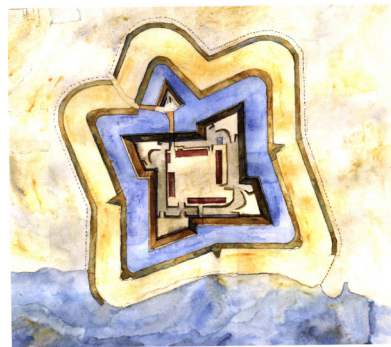

rie. Bymuseum Aalborg er et projekt til ca. 15 mio. kr., hvoraf vi i 2010 havde finansieret 5,6 mio. kr. med bevillingerne fra EU og Staten. Disse var dog givet under forudsætning af, at Aalborg Kommune i perioden 2011 til 2014 ville finansiere 5 mio. kr. og museet selv de resterende 5 mio. kr.. Men Aalborg Kommune kunne desværre ikke finde plads til gennemsnitligt 1,25 mio. kr. i hvert af de fire budgetår, hvorfor de skaffede midler måtte sendes retur! Ærgerligt – og udstillingerne, der var tænkt færdige til museets 150 års jubilæum i 2013, må nu finde anden finansiering, og den festlige åbningsdag kan helt sikkert ikke blive i jubilæumsåret.

Et af de andre større projekter er renoveringen af Hals Skanse, hvor en bevilling på 200.000 kr. fra Landdistriktsmidlerne i 2009 gjorde det muligt at udfærdige et skitseprojekt for en omfattende restaurering af den fredede Hals Skanse. Her suppleres skanseanlæggets eksisterende bygninger med nyopførelse af tidligere "historiske" bygninger, som skal rumme regionale og nationale historiske udstillinger med basis i renæssancens fortifikationer samt en udstilling, der via interaktive medier formidler tværfaglig viden om renæssancens videnskabelige, militære, samfundsmæssige og teknologiske udvikling. Allerede i 2011 og 2012 etableres i forbindelse med projektet en sceneestrate nord for Skansen. I skrivende stund er der gennem Aalborg Kommune skaffet 1,4 mio. kr. af de 1,6 mio. kr., som scenen koster, og efterfølgende vil museet gå i gang med at finde de resterende af de ca. 25 mio. kr., som hele udstillings- og bygningsprojektet koster.

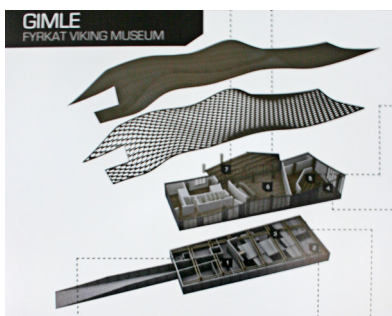
Med åbning medio august 2011 er udstillingen "Stærkere end hundrede mænd – møller og møllebyggeri gennem 1000 år" tæt på realisering. Udstilling og den planlagte bog redegør for mølleriets udvikling fra oldtidens håndbetjente kornkværne over den første anvendelse af vand- og vindkraft til moderne valsemøller. Med udstilling og bog tilføjes den aktuelle debat om klima- og miljøproblemer en historisk dimension, som man ikke finder magen til andre steder i landet. Af det samlede budget på ca. 1,1 mio. kr. har A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal givet 550.000 kr., Mariagerfjord Kommune lidt mere end 300.000 kr. og Kulturarvsstyrelsen knap 200.000 kr. Hertil kommer alt det arbejde, som museets håndværkere, grafikere og museumsinspektør Lise Andersen lægger i projektet. Udstillingen er sammen med en planlagt publikation færdig til den internationale kongres om møller, som museet er vært for i sensommeren 2011.

Fra prospekt Hals Skanse.

Møllebyggere.

Vinderforslaget til det nye museum ved Fyrkat.

Et nyt museum ved vikingetidens ringborg Fyrkat er knap nok kommet på tegnebrættet endnu. Men en bevilling på 50.000 kr. fra Mariagerfjord Kommune til præmiesummen i en idé-konkurrence for de studerende ved Aalborg Universitet Arkitektur & Designs masterclass, har i 2010 sat gang i processen. Det er Nordjyllands Historiske Museums ønske i forbindelse med den fremtidige optagelse af Vikingetidens ringborge på Unesco's verdensarvsliste at øge formidlingen af såvel udgravningerne ved Fyrkat som ringborgene og deres samtid. Når de studerende i løbet af februar 2011 har afleveret deres projekter, og de bedste er præmierede, vil deres ideer indgå i det videre arbejde for at få rejst et nyt museum ved Vikingegården til anslået 30 mio. kr.

Økonomiske realiteter

Der er ingen tvivl om, at kommunerne er museets hovedtilskudsydere; ud af museets årlige omsætning på omtrent 28 mio. kr. kommer 40 % herfra, mens staten leverer 20 % og museet selv via finansieret arbejde, fonde o.l. selv finder de resterende 40 %. Den daglige drift viser med al tydelighed – ligesom finansieringen af udstillings- og bygningsprojekterne – at museet er afhængig af velvilje fra mange sider for at få det til at løbe rundt. Det er således helt sikkert ikke muligt, at skaffe den store andel af fondsfinansiering, hvis ikke samtidig kommunerne vil være med til at trække deres del af læsset. Som eksemplerne ovenfor viser, skaffer museet en meget stor del af midlerne selv, og det er mit håb, at kommunerne på trods af tidens ændrede økonomiske vilkår også i fremtiden vil være venligt stemte over for såvel driften som projekterne, det kaster nemlig noget af sig – ikke blot i form af udstillinger og besøgssteder for turister og borgere, men også i form af kolde kontanter.